

Η ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ ΣΤΗΝ «R»

Ερχονται τρία νέα εμβόλια!

«Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ Φαρμάκων θα αποφασίσει στις 6 Ιανουαρίου για το σκεύασμα της Moderna, ενώ αμέσως μετά αναμένονται και οι επίσημες γνωματεύσεις γι' αυτά της AstraZeneca και της Janssen», τονίζει η Στέλλα Κυριακίδου

«ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ οι δόσεις θα είναι περιορισμένες -δηλώνει- και θα αυξηθούν προοδευτικά, πηγαίνοντας προς το καλοκαίρι»

► Η TASK FORCE του Μαξίμου που «τρέχει» την επιχείρηση «Ελευθερία»

► ΤΙ ΔΕΙΧΝΕΙ Η ΝΕΑ ΕΡΕΥΝΑ του καθηγητή του ΑΠΘ Δ. Σαρηγιάννη για το πότε θα αρθούν οι περιορισμοί. Σε ποιες κατηγορίες του πληθυσμού και σε ποιες περιοχές πρέπει να προηγηθούν οι εμβολιασμοί, για να οικοδομηθεί φράγμα ανοσίας

«ΤΑ ΕΜΒΟΛΙΑ ΚΑΛΥΠΤΟΥΝ ΤΙΣ ΜΕΤΑΛΛΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΟΥ», δηλώνουν στην «R» οι καθηγητές **Θ. Δημόπουλος, Γ. Τούντας και Θ. Βασιλακόπουλος**

ΤΟ ΘΕΜΑ

Προοδευτική αύξηση

«Στην αρχή οι δόσεις θα είναι περιορισμένες και θα αυξηθούν προοδευτικά στο δεύτερο μισό του έτους, πηγαίνοντας προς το καλοκαίρι. Δεν είναι ώρα να μειώσουμε την προσοχή μας, προτού ένας ικανοποιητικός αριθμός πολιτών εμβολιαστεί», τονίζει η επίτροπος

Ερχονται τρία νέα εμβόλια!

Του **ΘΑΝΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**
Ανατόκριση, Βρυξέλλες

Ο Σεπτέμβριος του 2021 είναι η ημερομηνία-ορόσημο για την εμβολιαστική κάλυψη του ευρωπαϊκού πληθυσμού, σύμφωνα με την αρμόδια για θέματα Υγείας επίτροπο της Ε.Ε. **Στέλλα Κυριακίδου**, η οποία στέλνει μήνυμα μέσω της Realnews πως ακόμα δεν είναι η ώρα της χαλάρωσης των μέτρων προστασίας των πολιτών.

Η επίτροπος, λίγη ώρα μετά την έγκριση του εμβολίου της Pfizer-Biontech, ξεκαθαρίζει ότι «δεν είμαστε στην αρχή του τέλους, αλλά στο τέλος της αρχής», εξηγώντας ότι «πρέπει να παραμείνουμε σε επαγρύπνηση, πρέπει να συνεχίσουμε να σεβόμαστε τις συστάσεις επί των μέτρων, πρέπει να συνεχίσουμε να προστατεύουμε τους εαυτούς μας, τα προσφιλή μας πρόσωπα και τους ευάλωτους ή τους εργαζομένους στον τομέα της Υγείας. Είναι καθοριστικό να μειωθεί η μετάδοση και να μειωθεί η πίεση στο σύστημα Υγείας». «Δεν ανακοινώνουμε ακόμα τη νίκη», συμπληρώνει, «αυτό θα το κάνουμε όταν θα έχουμε νικήσει την πανδημία».

Η Στ. Κυριακίδου εξηγεί ότι «στην αρχή οι δόσεις θα είναι περιορισμένες και θα αυξηθούν προοδευτικά στο δεύτερο μισό του έτους, πηγαίνοντας προς το καλοκαίρι. Δεν είναι ώρα να μειώσουμε την προσοχή μας, προτού ένας ικανοποιητικός αριθμός πολιτών εμβολιαστεί».

«Για παράδειγμα, οι 200.000.000 δόσεις της Pfizer-Biontech θα έχουν φτάσει στα κράτη-μέλη έως τον Σεπτέμβριο του 2021», αποκαλύπτει.

Απαντώντας στο ερώτημα πότε θα έχουμε διαθέσιμα τα εμβόλια των άλλων εταιρειών, αναφέρει ότι «προς το παρόν, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (EMA) ενέκρινε ένα εμβόλιο, ενώ ένα άλλο, της Moderna, θα συζητηθεί νωρίς τον Ιανουάριο (6/1) και υπάρχουν και δύο εμβόλια για τα οποία έχουν ξεκινήσει κυλιόμενες δοκιμές και αυτά είναι της AstraZeneca και της Janssen», επισημαίνοντας ότι «αναμένει τις επίσημες γνωματεύσεις γι' αυτά σύντομα».

Η διανομή

«Είμαστε έτοιμοι και όλα τα κράτη-μέλη θα λάβουν τα εμβόλια και θα ξεκινήσουν μέσα στις ίδιες επόμενες ημέρες. Όλα τα εμβόλια θα είναι διαθέσιμα στα κράτη-μέλη την ίδια στιγμή. Σε συνέχεια αυτών των πρώτων παραδόσεων, η διανομή θα συνεχιστεί προοδευτικά μέσα στο έτος», τονίζει η επίτροπος. Η ίδια δήλωσε ότι προσωπικά θα περιμένει τη σειρά της για να εμβολιαστεί, όπως προβλέπουν τα σχετικά πρωτόκολλα προτεραιότητας. «Δεν έχω κανένα πρόβλημα να εμβολιαστώ όταν έρθει η σειρά μου», λέει.

Η επίτροπος Υγείας της Ε.Ε. **Στέλλα Κυριακίδου** αποκαλύπτει στην «R» τα επόμενα βήματα για την εμβολιαστική κάλυψη του ευρωπαϊκού πληθυσμού

δοκιμές

«Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων θα αποφασίσει στις 6 Ιανουαρίου για το σκεύασμα της Moderna, ενώ αμέσως μετά αναμένονται και οι επίσημες γνωματεύσεις γι' αυτά της AstraZeneca και της Janssen», δηλώνει η Στέλλα Κυριακίδου

Παράλληλα, υπενθυμίζει ότι τα κράτη-μέλη έχουν από αυτή τη στιγμή και μετά την ευθύνη της εκτέλεσης των σχεδίων που έχουν συμφωνήσει: «Είχαμε αναφερθεί πολλές φορές σε αυτή τη στιγμή, διότι είχαμε προειδοποιήσει για την ανάγκη προετοιμασίας», εξηγώντας ότι αναμένει «πολλές προκλήσεις σε αυτή την άνευ προηγουμένου προσπάθεια μαζικού εμβολιασμού. Τα κράτη-μέλη πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι πολίτες ακούν την επιστήμη και όχι την παραπληροφόρηση. Είναι σημαντικό να το καταλάβουν οι πολίτες ότι μόνο έτσι θα μπορούσαμε να επιστρέψουμε σε μια κανονικότητα - και αυτό θα γίνει μόνο με επαρκή επίπεδα εμβολιασμού».

«Η ασφάλεια για την Ε.Ε. δεν ήταν ποτέ αντικείμενο εκπτώσεων, εξ ου και η διαδικασία με τον EMA», εξηγεί απαντώντας ταυτόχρονα στο ερώτημα γιατί η έγκριση στην Ε.Ε. καθυστέρησε σε σχέση με τη Βρετανία. Κάλεσε, δε, τις Αρχές των κρατών-μελών και τα κοινωνικά δίκτυα «να αναλάβουν δράση για να αντιμετωπίσουν την παραπληροφόρηση», τονίζοντας ότι σφειλούν να κάνουν περισσότερα.

2 δισεκατομμύρια δόσεις

Απαντώντας στο ερώτημα γιατί η Ε.Ε. δεν δέσμευσε περισσότερες δόσεις εμβολίων από το πρώτο αδειοδοτημένο εμβόλιο, η επίτροπος διευκρινίζει: «Είχαμε μια στρατηγική να πολλαπλασιάσουμε τις πιθανότητες επιτυχίας και όχι να ποντήρουμε σε ένα μόνο άλογο και επιμένω ότι ήταν η σωστή στρατηγική. Η Κομισιόν, από την πρώτη στιγμή, προσπάθησε να δημιουργήσει ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο εμβολίων, αυτή τη στιγμή με 6 υποψήφια εμβόλια. Δυστυχώς αυτό μας δίνει ως και 2 δισ. δόσεις.

Το γνωρίζαμε από την αρχή και ήμουν απόλυτα ειλικρινής με

όλους όταν έλεγα ότι μπορεί και να μην είναι όλα τα εμβόλια στο χαρτοφυλάκιο επιτυχία. Η στρατηγική ήταν να έχουμε ένα χαρτοφυλάκιο με τους πιο υποσχόμενους και προχωρημένους υποψηφίους, ώστε να είναι διαφοροποιημένο. Αυτή ήταν η αρχή που μας καθόδηγούσε», ενώ συμπληρώνει πως «αντιμετωπίζουμε μια παγκόσμια πανδημία, αυτός είναι ο μόνος δρόμος για να προχωρήσουμε. Είδαμε πόσες στροφές μπορεί να έχει αυτό το ταξίδι. Και δεν μπορείς ποτέ να προβλέψεις το πώς θα εξελιχθεί μια κλινική δοκιμή. Και ακριβώς γι' αυτό τον λόγο θέλαμε να εξασφαλίσουμε αυτό το διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο, για να καλύψουμε όλες τις πιθανότητες. Είναι εντυπωσιακή η πρόοδος σε λιγότερους από έξι μήνες. Αυτή είναι η αξία της Ε.Ε., του να ενώνεις τις δυνάμεις των "27"». Τέλος, απαντώντας σχετικά με τους κινδύνους από τη μετάλλαξη του ιού στη Βρετανία, η Στ. Κυριακίδου εξηγεί: «δεν υπάρχουν ενδείξεις αυτή τη στιγμή για αύξηση της σοβαρότητας των λοιμώξεων με τη νέα παραλλαγή του ιού, αλλά έχει αναφερθεί αυξημένη μετάδοση». «Δεν παίρνω τίποτα ως δεδομένο, δεν υποτιμούμε τίποτα και γι' αυτό έγιναν οι συζητήσεις με τους ειδικούς και ανταλλάξαμε πληροφορίες με τα κράτη-μέλη», τονίζει, παραπέμποντας στις δηλώσεις των ειδικών του EMA πως το εμβόλιο της Pfizer φαίνεται να επαρκεί και για τη νέα παραλλαγή.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΝΤΟΖΑΜΑΝΗΣ

ΑΚΗΣ ΣΚΕΡΤΣΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΧΑΡΔΑΛΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΦΛΩΡΟΣ

Η TASK FORCE ΤΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΕΜΒΟΛΙΑ

Του ΠΑΡΓΟΥ ΣΙΑΔΗΜΑ
g.siadimas@realnews.gr

Ποιοι θα... τρέξουν την επιχείρηση «Ελευθερία»

Η ισχυρή ομάδα του Μεγάλου Μαξίμου που καλείται να φέρει εις πέρας το σχέδιο για τον εμβολιασμό του ελληνικού πληθυσμού

Μια κλειστή ομάδα κυβερνητικών στελεχών εδώ και τρεις εβδομάδες συνεδριάζει καθημερινά για να φέρει εις πέρας το γιγαντιαίο σχέδιο «Ελευθερία» για τον εμβολιασμό των Ελλήνων πολιτών.

Μπορεί οι πρώτοι εμβολιασμοί να έχουν προγραμματιστεί γι' αυτή την Κυριακή στα νοσοκομεία «Ευαγγελισμός» και «Σωτηρία» με πρωτοστάτες την Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου, τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και τους υπόλοιπους πολιτικούς αρχηγούς, αλλά εδώ και μήνες έχει γίνει ένας συνολικός σχεδιασμός που έχει να κάνει με την παραλαβή των εμβολίων και τον τελικό προορισμό τους στα εμβολιαστικά κέντρα.

Παράλληλα, καθημερινά πραγματοποιείται μια σύσκεψη που έχει να κάνει μόνο με το χρονοδιάγραμμα του σχεδίου «Ελευθερία» και, φυσικά, με τη λύση ζητημάτων που μπορεί να προκύψουν. Σε αυτό το πλαίσιο, εδώ και ένα μήνα έχει δοθεί εντολή από τον Μέγαλο Μαξίμου να μετατραπεί ένας χώρος του κέντρου της Πολιτικής Προστασίας σε war room (πολεμικό δωμάτιο) όπου θα γίνονται κλειστές συσκέψεις και θα λαμβάνονται αποφάσεις σε συνενόηση βέβαια με το πρωθυπουργικό γραφείο.

Η παρουσία του Κυριάκου Μητσοτάκη στο κέντρο διαχείρισης της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας την περασμένη Παρασκευή μόνο τυχαία δεν ήταν. Ο πρωθυπουργός εκεί προήδρευσε σε ευρεία σύσκεψη για το εθνικό σχέδιο εμβολιασμού. «Χαίρομαι που μου δίνεται η δυνατότητα να επισκεφθώ το Επιχειρησιακό Κέντρο της Πολιτικής Προστασίας, στο οποίο και θα λειτουργεί εφεξής μια μεγάλη ομάδα από τα υπουργεία Υγείας, Ψηφιακής Πολιτικής και Προστασίας του Πολίτη, η οποία θα αναλάβει το περίπλοκο, αλλά και εξαιρετικά σημαντικό εγχείρημα της διαδικασίας του εμβολιασμού, ώστε να θωρακιστούν το συντομότερο δυνατόν όσο το δυνατόν περισσότεροι συμπολίτες μας, έτσι ώστε το εμβόλιο να γίνει πραγματικά η αρχή του τέλους της πανδημίας. Όπως γνωρίζετε καλά, απέναντι στις μεγάλες δυσκολίες αντιτάσσουμε ένα επεξεργασμένο πρόγραμμα».

διανομής του γάλακτος ανά την Ελλάδα. Εν ολίγοις, θα ακολουθηθεί η διαδρομή διανομής του φρέσκου γάλακτος, αλλά και τα logistics σε σχέση με τον χρόνο παραγωγής του και λήξης σε κάθε γωνιά της χώρας.

Παράλληλα, θα ακολουθηθεί το σχέδιο κράτησης αεροπορικών εισιτηρίων για το κλείσιμο ραντεβού για το εμβόλιο. Όπως δηλαδή, όταν κάποιος θέλει να κλείσει ένα εισιτήριο, μπαίνει στο σύστημα και κλικάρει την ημερομηνία αναχώρησης και την ημερομηνία επιστροφής, έτσι αντίστοιχα θα καταγράφονται η ημερομηνία του πρώτου εμβολιασμού και η ημερομηνία του δεύτερου υποχρεωτικού εμβολιασμού σε διάστημα τριών-τεσσάρων εβδομάδων. Ακόμα, η επιλογή θέσης που θα προτείνει το σύστημα θα παραπέμπει στην ώρα που προτείνεται για να κάνει κάποιος τον εμβολιασμό. Εάν κάποιος επιθυμεί διαφορετικές ημέρες και ώρες, θα μπορεί να τις αλλάξει, όπως γίνεται και με την κράτηση των αεροπορικών εισιτηρίων. Ο Κυριάκος Πιερρακάκης και το επιτελείο στο υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχουν ήδη «τρέξει» αυτούς τους αλγόριθμους.

Στρατός

Παράλληλα, όταν απουσιάζει ο Κ. Φλώρος, τον αντικαθιστά ο ταξάρχος Αρίστος Περρής, ειδικά όταν η συζήτηση έχει να κάνει με πιο διαδικαστικά ζητήματα. Εξάλλου, ο Στρατός θα αναλάβει τη μεταφορά των εμβολίων σε πρώτη φάση σε όλα τα νοσοκομεία της χώρας που θα αποτελέσουν και εμβολιαστικά κέντρα για όλο το νοσηλευτικό προσωπικό. Να σημειωθεί ότι τα εμβόλια της Pfizer χρειάζονται ψύξη σε -80 βαθμούς Κελσίου, ενώ μπορούν να διατηρηθούν σε μικρότερη ψύξη για πέντε ημέρες. Αυτό σημαίνει ότι το σχέδιο πρέπει να εκτελεστεί σε συγκεκριμένους χρόνους. Σε δεύτερο χρόνο, τα εμβόλια πρέπει να φτάσουν και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές και η εμπλοκή του Στρατού εκεί θα είναι ακόμα πιο καθοριστική.

Να σημειωθεί ότι, ανάλογα με τα ζητήματα που προκύπτουν, συμμετέχουν και άλλα στελέχη μέσω τηλεδιάσκεψης στην καθημερινή απογευματινή σύσκεψη, αφού ο βασικός στόχος είναι να μην παρεκκλίνει καθόλου ο σχεδιασμός.

Την ομάδα, που συνεδριάζει κάθε απόγευμα στις 19:00, αποτελούν ο υπουργός Υγείας Βασίλης Κικιλίας, ο υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης Κυριάκος Πιερρακάκης, ο υφυπουργός Υγείας Βασίλης Κοντοζαμάνης, ο υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ Ακης Σκέρτσος, ο υφυπουργός Πολιτικής Προστασίας Νίκος Χαρδαλιάς και ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ Κωνσταντίνος Φλώρος. Ακόμα, ο γενικός γραμματέας Συντονισμού Θανάσης Κοντογεώργης, ο γενικός γραμματέας Δημόσιας Υγείας Παναγιώτης Πρεζεράκος, ο γενικός γραμματέας Πρωτόβαθμιας Φροντίδας και συντονιστής της επιχείρησης «Ελευθερία» Μάριος Θεμιστοκλέους, η επικεφαλής της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών Μαρία Θεοδωρίδου και ο γραμματέας Πολιτικής Προστασίας Βασίλης Παπαγεωργίου.

Στην ειδική αυτή επιτροπή συμμετέχει και ο Κυριάκος Ανδρέου, επικεφαλής του συμβουλευτικού τμήματος της ΡωC Ελλάδας, αλλά και συμβουλευτικό μέλος στην επιτροπή Πισσαριδί, η οποία στηρίζει με δεδομένα και πίνακες τον όλο σχεδιασμό.

Ειδικό αλγόριθμοι

Μάλιστα, το βασικό διπτυχο (α) διανομή και διάθεση εμβολίων και β) εμβολιασμοί-στηρίζεται σε ειδικούς αλγόριθμους που έχουν να κάνουν με τη διανομή του φρέσκου γάλακτος και της κράτησης αεροπορικών εισιτηρίων αντίστοιχα. Δηλαδή, για τη διανομή των εμβολίων στα 1.018 εμβολιαστικά κέντρα θα εφαρμοστεί η πατέντα της

Πότε θα βγούμε από το lockdown

Τι δείχνει η νέα έρευνα του καθηγητή του ΑΠΘ Δημοσθένη Σαρηγιάνη για το πότε θα αρθούν οι περιορισμοί. Ποιοι είναι οι κίνδυνοι από τις εορταστικές συναθροίσεις και τι πρέπει να γίνει μέχρι να ξεκινήσουν οι μαζικοί εμβολιασμοί

Της **ΑΙΜΙΛΙΑΣ ΣΤΑΘΑΚΟΥ**
a.stathakou@realnews.gr

Σε κρίσιμη καμπή για την πορεία της πανδημίας μπαίνει η χώρα μας, καθώς η εμβολιαστική εκστρατεία δεν πρόκειται να ανακόψει την πορεία του ιού πριν συμπληρωθεί το πρώτο εξάμηνο του νέου χρόνου. Το κυβερνητικό επιτελείο εξετάζει τα σενάρια προσομοίωσης του Τμήματος Χημικών Μηχανικών του ΑΠΘ, που προτάσσουν ως πιθανή ημερομηνία για το άνοιγμα των σχολείων και του λιανεμπορίου την 20ή Ιανουαρίου.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την τελευταία τεχνική έκθεση του υπολογιστικού εργαλείου διαχείρισης του κινδύνου από την COVID-19 που αναπτύχθηκε από το Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Μηχανικής του Τμήματος Χημικών Μηχανικών του ΑΠΘ, σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια Προηγμένων Σπουδών στην Ιταλία, η οποία βρίσκεται στα χέρια του πρωθυπουργού, ο προβλεπόμενος ρυθμός εμβολιασμών δεν δύναται να συγκρατήσει από μόνος του την αναζωπύρωση της πανδημίας, καθώς η επίδραση των εμβολιασμών στην κάμψη της καμπύλης θα φανεί μετά από πέντε ή έξι μήνες.

Όπως εξηγεί ο επικεφαλής της μελέτης, καθηγητής **Δημοσθένης Σαρηγιάνης**, η εθνική εκστρατεία εμβολιασμού για να είναι αποτελεσματική στην ανακαίωση της πανδημίας θα πρέπει να διαφοροποιηθεί με βάση γεωγραφικά κριτήρια και η διαχείριση του υγειονομικού κινδύνου θα πρέπει να εξεταστεί σε τοπικό επίπεδο. Ο καθηγητής εξηγεί ότι πιο σύνθετοι αλγόριθμοι προτεραιοποίησης στους εμβολιασμούς θα πρέπει να εφαρμοσθούν ανά περιοχή, έτσι ώστε να συντελεστεί όσο το δυνατόν γρηγορότερα η κάμψη της επιδημιολογικής καμπύλης. Αυτοί οι αλγόριθμοι θα πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψιν τόσο την υπάρχουσα κατάσταση (κρούσματα ανά 100.000 πληθυσμού), όσο και τις διαφαίνόμενες τάσεις (Rt τελευταίων 7 και 14 ημερών) και τη γενικότερη πρόβλεψη εξέλιξης της πανδημίας.

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ του ΑΠΘ Δημοσθένης Σαρηγιάνης

Ωστόσο, σύμφωνα με τον κ. Σαρηγιάνη, τους πρώτους μήνες του νέου χρόνου το καθοριστικό μέτρο προσαίσιας ατομικά και συνολικά θα εξακολουθήσει να αποτελεί η τήρηση των μέτρων αποστασιοποίησης.

Ακόμα και στο βέλτιστο σενάριο, σύμφωνα με το οποίο τα σχολεία θα ανοίξουν στις 20 Ιανουαρίου, στο τέλος Μαρτίου σε όλη τη χώρα θα έχουμε ξεπεράσει τα 1.550 κρούσματα την ημέρα. Εάν τα σχολεία ανοίξουν στις 8 Ιανουαρίου, τότε θα φτάσουμε τα 2.000 κρούσματα, ενώ και με άνοιγμα του λιανεμπορίου μαζί με τα σχολεία στις 20 Ιανουαρίου τα κρούσματα θα ξεπεράσουν τα 4.000 ημερησίως, στο τέλος Μαρτίου.

Ειδικά, στο Λεκανοπέδιο της Αττικής το άνοιγμα των σχολείων στις 8 Ιανουαρίου θα οδηγήσει μέχρι τον Μάρτιο σε περίπου 900 κρούσματα την ημέρα, ενώ αντίθετα το άνοιγμά τους στις 20 Ιανουαρίου θα τα περιορίζει στα 600 κρούσματα την ημέρα, μέχρι τέλος Μαρτίου. Ωστόσο το άνοιγμα του λιανεμπορίου στις 20 Ιανουαρίου, μαζί με τα σχολεία, θα οδηγήσει σε περίπου 2.000 κρούσματα την ημέρα μόνο στην Αττική κατά τα τέλη Μαρτίου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το άνοιγμα των σχολείων στις 8 Ιανουαρίου θα συντελέσει σε μεγαλύτερο αριθμό κρουσμάτων μέχρι και τα μέσα Φεβρουαρίου, από το συνδυαστικό άνοιγμα σχολείων και λιανεμπορίου στις 20 Ιανουαρίου. Στη Θεσσαλονίκη, η κατάσταση εμφανίζεται καλύτερη, γιατί έχει σταθερά πτωτική πορεία εδώ και ένα μήνα, με αποτέλεσμα να ξεκινά από χαμηλότερη βάση, και, εάν δεν παρατηρηθούν φαινόμενα μη συμμόρφωσης με τις οδηγίες αποστασιοποίησης η συνολική εικόνα προβλέπεται λιγότερο αισιόδοξη από ό, τι στην Αθήνα.

«Αυτό καταδεικνύει τη σημασία της διατήρησης του lockdown τόσο ώστε να πέσουμε σε όσο το δυνατόν χαμηλότερα κρούσματα γίνεται, πριν ανοίξουμε οποιοδήποτε δραστηριότητες, ιδιαίτερα στους ψυχρούς μήνες του χειμώνα όταν η μεταδοτικότητα είναι υψηλότερη», τονίζει ο κ. Σαρηγιάνης. Σύμφωνα με τον καθηγητή, το άνοιγμα της οικονομίας προϋποθέτει προετοιμασία που πρέπει να ξεκινήσει από τώρα για να μειωθεί η επικινδυνότητα, όπως για παράδειγμα η τηλεργασία, η απολύμανση αέρα εσωτερικών χώρων, τα κλειόμενα ωράρια λειτουργίας σχολείων και υπηρεσιών κ.ά.

Πρέπει να επισημανθεί ότι, παρά την εφαρμογή οριζόντιων μέτρων

ανάσχεσης της πανδημίας, η πορεία της διαφοροποιείται από περιοχή σε περιοχή, ενώ παραμένουν περιοχές που η κατάσταση δεν εμφανίζει σταθερά σημάδια πτωτικής πορείας.

Συμπερασματικά, ο κ. Σαρηγιάνης τονίζει ότι, με βάση την ανάλυση των σεναρίων που εξετάστηκαν και λαμβάνοντας υπ' όψιν την επικείμενη έναρξη των εμβολιασμών, είναι καθοριστικής σημασίας η αυστηρή εφαρμογή των μέτρων τις εορταστικές ημέρες, καθώς με όσο μικρότερο αριθμό κρουσμάτων ξεκινήσει η νέα χρονιά, τόσο συντομότερα θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί το άνοιγμα της οικονομίας, σε συνδυασμό με την πορεία των εμβολιασμών.

Πρώρο άνοιγμα

«Οποιοδήποτε πρώρο άνοιγμα θα μπορούσε να είναι καταστροφικό, ενώ τόσο στην επικράτεια όσο και στις επιμέρους περιοχές φάνηκε ότι το καθυστερημένο άνοιγμα των σχολείων μπορεί να προσφέρει περιθώρια, τα οποία ίσως αποδειχθούν υπερπολύτιμα στη συνέχεια, ιδιαίτερα με βάση αβεβαιότητες που δεν πρέπει να αγνοούμε και περιλαμβάνουν την τήρηση των μέτρων τις γιορτινές ημέρες, την πιθανή αύξηση της μεταδοτικότητας του νέου στελέχους του ιού, το ότι εισερχόμαστε στην πιο ψυχρή περίοδο του έτους, γεγονός που επίσης ευνοεί τη μεταδοτικότητα καθώς και την ήδη επιβαρυσμένη κατάσταση του συστήματος Υγείας και την αργή αποκλιμάκωση των ΜΕΘ και του αριθμού των θανάτων. Σε ένα πιθανό τρίτο κύμα, η κατάσταση θα μπορούσε γρήγορα να φέρει το σύστημα στα όριά του, όσο γρήγορη και εάν είναι η προσπάθεια διαστολής του με βάση τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες. Ιδιαίτερα όσον αφορά τα σχολεία, φάνηκε ότι η συνέχιση της λειτουργίας τους καθυστέρησε την αποτελεσματική εφαρμογή του lockdown όχι τόσο λόγω της μεταδόσης μεταξύ των μαθητών, όσο λόγω της γενικότερης κινητικότητας των γονέων», καταλήγει ο κ. Σαρηγιάνης.

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΠΑΝΑΝΟΥ**
d.papanou@realnews.gr

Καθυσκααστικά εμφανίζονται οι Έλληνες επιστήμονες όσον αφορά τη μετάλλαξη του κορωνοϊού που εντοπίστηκε στη Βρετανία. Όπως επισημαίνουν στη *Realnews*, η νέα παραλλαγή του ιού, που πιθανώς σχετίζεται με μεγαλύτερη μεταδοτικότητα αλλά όχι αναγκαστικά με μεγαλύτερη θνητότητα, δεν αποκλείεται να υπάρχει και στην Ελλάδα. Σε κάθε περίπτωση, οι ειδικοί δηλώνουν κατηγορηματικά ότι δεν επηρεάζεται από την εξέλιξη αυτή η προστασία που προσφέρει ο εμβολιασμός.

Ο καθηγητής Αιματολογίας-Ογκολογίας και πρύτανης του ΕΚΠΑ, **Θάνος Δημόπουλος**, εξηγεί ότι ο ιός SARS-CoV-2 ενσωματώνει, όπως οι περισσότεροι ιοί, συνεχώς μεταλλάξεις στο γονιδιόμά του και η εμφάνιση νέων γενετικά στελεχών αποτελεί μια αναμενόμενη κατάσταση. Από γενετική ανάλυση του γονιδιόματός του νέου κορωνοϊού ταυτοποιήθηκε πρόσφατα στο Ηνωμένο Βασίλειο μια ξεχωριστή φυλογενετική ομάδα του ιού SARS-CoV-2, που ονομάστηκε B.1.1.7.

«Στο διάστημα των τελευταίων τεσσάρων εβδομάδων, στελέχη αυτής της ομάδας έχουν εξαπλωθεί εκτεταμένα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Τα στελέχη της ομάδας B.1.1.7 έχουν συνυψίσει στα υψηλά αριθμό μεταλλαγών, ιδιαίτερα στην περιοχή της εξωτερικής πρωτεΐνης (spike). Λαμβάνοντας υπόψη τις βιολογικές ιδιότητες αυτών των μεταλλαγών, όπως προέκυψαν από πειραματικά δεδομένα, τις άγνωστες ιδιότητες του συνδυασμού αυτών των μεταλλαγών και τον υψηλό ρυθμό διασποράς της φυλογενετικής ομάδας B.1.1.7 του ιού SARS-CoV-2 στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι ιδιότητες αυτής της ομάδας χρήζουν άμεσης εργαστηριακής μελέτης και η περαιτέρω παρακολούθηση της διασποράς της ομάδας αυτής παγκοσμίως είναι αναγκαία», σημειώνει ο κ. Δημόπουλος. Ο ίδιος αναφέρεται στην αποτελεσματικότητα των εμβολίων, μετά τα νέα δεδομένα, λέγοντας ότι «τα εμβόλια mRNA των Pfizer/BioNTech και Moderna έναντι του SARS-CoV-2 οδηγούν στην παραγωγή της πρωτεϊνικής ακίδας S που χρησιμοποιεί ο ιός για να διεισδύσει στα ανθρώπινα κύτταρα. Οι νέες μεταλλάξεις που έχουν ανιχνευτεί αφορούν συγκεκριμένα τμήματα της πρωτεΐνης S και όχι ολόκληρη την πρωτεΐνη της δομής. Επομένως, δεν αναμένεται να επηρεαστεί η προστασία που προσφέρει ο εμβολιασμός».

Αβάσιμη ανησυχία

Σύμφωνα με τον καθηγητή Κοινωνικής και Προληπτικής Ιατρικής **Γιάννη Τούντα**, η ανησυχία που προκαλεί η πρόσφατη μετάλλαξη του κορωνοϊού είναι σε μεγάλο βαθμό αβάσιμη. Όπως λέει: «Ενας ιός πραγματοποιεί εκατομμύρια μεταλλάξεις, κυρίως όταν μπαινει σε νέους ξενιστές, όπως ο ανθρώπινος οργανισμός. Μια μετάλλαξη, ή συνδυασμός μεταλλάξεων, μπορεί να του δώσει συγκριτικό πλεονέκτημα, προκειμένου να προσαρμοστεί στο νέο περιβάλλον με τρόπο που να του επιτρέπει τον πολλαπλασιασμό και τη μετάδοση. Οι μεταλλάξεις είναι μια φυσική διαδικασία της εξέλιξης των ιών, οι οποίες μπορούν να προκύψουν από τυχαία λάθη κατά την αναπαραγωγή τους, από αντιικές πρωτεΐνες σε μολυσμένα άτομα, ή από γενετικό ανασυνδυασμό».

Σε ό,τι αφορά τον κορωνοϊό, όπως επισημαίνει ο κ. Τούντας, έχουν καταγραφεί 275.000 μεταλλάξεις, οι περισσότερες εκ των οποίων δεν έχουν καμία σημασία. «Το νέο στέλεχος που εντοπίστηκε πριν από λίγες ημέρες στην Αγγλία έχει υποστεί 14 γενετικές αλλαγές, επτά εκ των οποίων στην πρωτεϊνική ακίδα που διευκολύνει την εισβολή του ιού στα ανθρώπινα κύτταρα. Εικάζεται, αλλά χωρίς να έχει αποδειχθεί ακόμα,

πως η τροποποίηση της ακίδας ευθύνεται για σημαντική αύξηση της μολυσματικότητας του ιού, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του επιδημικού κύματος στο Ηνωμένο Βασίλειο», αναφέρει. Και συμπληρώνει: «Σε ό,τι αφορά τη χώρα μας, μέχρι στιγμής δεν έχουν εντοπιστεί μεταλλάξεις. Μπορεί όμως να υπάρχουν».

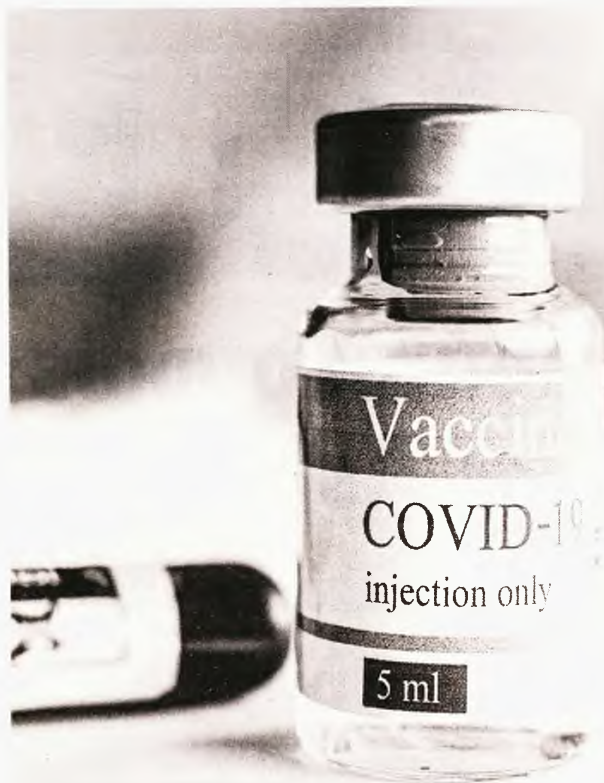
Ακόμα, όμως, και αν ισχύει η υπόθεση αυτή, ο καθηγητής Κοινωνικής και Προληπτικής Ιατρικής διευκρινίζει ότι οι όποιες επιπτώσεις θα έχουν να κάνουν με την ευχερέστερη μετάδοση του ιού και όχι με την αποτελεσματικότητα των εμβολίων.

είναι υπαρκτός σε κάθε επαφή μας με πρόσωπα που δεν ζουν μαζί μας», καταλήγει.

Μεταδοτικότητα

«Οι μεταλλάξεις δεν μας εκκλήσσουν», σημειώνει από την πλευρά του και ο **Θεόδωρος Βασιλακόπουλος**, καθηγητής Πνευμονολογίας-Εντατικής Θεραπείας, τονίζοντας ότι αυτή τη στιγμή στη Βρετανία κυκλοφορούν 25.000-26.000 διαφορετικού τύπου του κορωνοϊού.

«Μία ομάδα από αυτές, που είναι γύρω στο

ΘΑΝΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΟΥΝΤΑΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΑΣΙΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

«Τα εμβόλια καλύπτουν τις μεταλλάξεις του ιού»

Οι επιστημονικές αναφορές για τις παραλλαγές του ιού στην νοσοκομειακή Αγγλία δεν επηρεάζουν τη βεβαιότητα των ειδικών για την αποτελεσματική προστασία του εμβολιασμού

Χαρακτηριστικά αναφέρει: «Επειδή ο κορωνοϊός είναι σχετικά μεγάλο μεγέθους RNAϊός, οι μεταλλάξεις που έχουν συμβεί στο νέο στέλεχος καταλαμβάνουν μικρό μέρος της ακίδας, επιτρέποντας στα εμβόλια που έχουν ήδη παραχθεί να προκαλούν την επιθυμητή ανοσοαπόκριση του οργανισμού επιδρώντας σε ολόκληρη την ακίδα. Στη χειρότερη περίπτωση και εφόσον συνεχιστούν ανάλογες μεταλλάξεις στο μέλλον, μπορεί να χρειαστεί να επικαιροποιούμε τα εμβόλια, όπως ήδη κάνουμε με τα εμβόλια για τη γρίπη».

Ακόμα και στην περίπτωση αυτή, η διαδικασία θα είναι πολύ πιο άμεση και αποτελεσματική χάρη στη νέα τεχνολογία που εφαρμόζεται για την παραγωγή των εμβολίων κατά του κορωνοϊού. «Δεν πρέπει να υπάρχει ανησυχία για αύξηση της σοβαρότητας των συμπτωμάτων από το νέο στέλεχος, κάτι το οποίο δεν έχει διαπιστωθεί μέχρι σήμερα, ούτε για τη δυνατότητα των τεστ να ανιχνεύουν το νέο στέλεχος. Ανησυχία, όμως, πρέπει να μας διακατέχει μέχρι να εμβολιαστούμε, διότι υπάρχει μεγάλη διάδοση του κορωνοϊού στην κοινότητα και ο κίνδυνος μόλυνσης

6%, έχει δεχθεί 17 μεταλλάξεις. Οι 9 από αυτές είναι αλλαγές στην πρωτεΐνη ακίδα του ιού και η μία από αυτές στο σημείο της πρωτεΐνης ακίδας που συνδέεται με τον υποδοχέα. Ο φόβος είναι μήπως αυτή η αλλαγή κάνει τον ιό πιο μεταδοτικό. Αυτό προέκυψε από επιδημιολογικά δεδομένα. Είδαν ότι σε μια περιοχή της νοτιοανατολικής Αγγλίας, που είχαν έξαρση κρουσμάτων, είχαν και μεγάλη αύξηση αυτής της ομάδας των κορωνοϊών. Αυτό σε καμία περίπτωση δεν αποδεικνύει την αυξημένη μεταδοτικότητα του ιού, διότι κάλλιστα θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι σε αυτή την περιοχή της Αγγλίας οι κάτοικοι δεν πρόσεξαν και γι' αυτό είχαν πολλά κρούσματα». Καταλήγοντας, ο κ. Βασιλακόπουλος σημειώνει ότι οι μεταλλάξεις αυτές του ιού είναι πιθανόν να υπάρχουν ήδη και στη χώρα μας και κυρίως στην Αττική, διότι μεγάλο ποσοστό Ελλήνων που ζει στη Βρετανία μετακινείται προς την ελληνική πρωτεύουσα.

Του **ΙΣΑΑΚ Α. ΚΑΡΙΠΙΔΗ**
Ανταπόκριση, Λονδίνο

«**Μ**έσα στην εβδομάδα, ίσως ακόμη και αύριο, η Βρετανική Ρυθμιστική Αρχή Φαρμάκων αναμένεται να δώσει το "πράσινο φως" για το εμβόλιο του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης. Αυτό υποστηρίζουν υψηλόβαθμα στελέχη της βρετανικής κυβέρνησης, τονίζοντας πως έχουν παραχθεί 100 εκατ. δόσεις του συγκεκριμένου εμβολίου, από τις οποίες μάλιστα, 4 εκατ. είναι ήδη έτοιμες για άμεση παράδοση. Έχει προηγηθεί, εδώ και εβδομάδες, η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των τελικών κλινικών ερευνών του εμβολίου στο επιστημονικό περιοδικό «The Lancet».

Η κυβέρνηση Τζόνσον αρχικά καθυστέρησε «εγκληματικά», σύμφωνα με πολλούς επικριτές της, να λάβει τα απαραίτητα περιοριστικά μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Στη συνέχεια, όμως, κινήθηκε γρήγορα και μεθοδικά. Χρηματοδότησε γενναιάδωρα, από την πρώτη στιγμή, κάθε ερευνητική προσπάθεια τόσο για τη διάγνωση και θεραπεία όσο και για την προστασία από τον ιό. Παράλληλα, εξασφάλισε τις απαραίτητες δόσεις των εμβολίων για τον άμεσο εμβολιασμό των πολιτών της.

Στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής ήταν η πρώτη χώρα στη Δύση που ενέκρινε το εμβόλιο της Pfizer, πριν από περίπου 3 εβδομάδες. Έτσι, ήδη έχουν εμβολιαστεί πάνω από 700.000 Βρετανοί πολίτες. Την ίδια στιγμή έχει καταρτίσει ένα φιλόδοξο πρόγραμμα με στόχο έως την άνοιξη να έχει εμβολιαστεί το 90% του πληθυσμού που κινδυνεύει περισσότερο να πεθάνει από τον ιό. Συνολικά έχει προπαραγγείλει 357 εκατ. δόσεις εμβολίων από 7 διαφορετικές εταιρείες. Σε αυτά περιλαμβάνεται και το εμβόλιο του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, που παρασκευάστηκε σε συνεργασία με τη φαρμακευτική εταιρεία AstraZeneca και για το οποίο χρησιμοποιήθηκε η «παραδοσιακή» τεχνολογία που στοχεύει σε συγκεκριμένη πρωτεΐνη του ιού - λίγο ως πολύ ό,τι γίνεται και με τα κοινά εμβόλια της γρίπης.

«Πράσινο φως» και στην AstraZeneca

Η Βρετανική Ρυθμιστική Αρχή Φαρμάκων αναμένεται να εγκρίνει σε λίγες ημέρες το εμβόλιο του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης

μακευτική εταιρεία AstraZeneca και για το οποίο χρησιμοποιήθηκε η «παραδοσιακή» τεχνολογία που στοχεύει σε συγκεκριμένη πρωτεΐνη του ιού - λίγο ως πολύ ό,τι γίνεται και με τα κοινά εμβόλια της γρίπης.

Η ίδια τεχνολογία χρησιμοποιήθηκε και για το ρωσικό εμβόλιο «Sputnik V», που παρασκευάστηκε στη Μόσχα από το Ινστιτούτο Ερευνών Gamaleya. Το ρωσικό εμβόλιο χρηματοδοτήθηκε από το Ρωσικό Ταμείο Αμεσων Επενδύσεων (RDIF), που έχει αναλάβει την εμπορική εκμετάλλευσή του και την προώθησή του στο εξωτερικό.

Η συμφωνία με τους Ρώσους

Στα τέλη Νοεμβρίου το Ρωσικό Ταμείο Αμεσων Επενδύσεων πρότεινε στην AstraZeneca να συνεργαστούν για να δημιουργήσουν από κοινού ένα πιο αποτελεσματικό εμβόλιο, καθώς και οι δύο χρησιμοποιούν παρόμοιες τεχνικές παρασκευής. Δύο εβδομάδες αργότερα, η AstraZeneca απάντησε θετικά, προκαλώντας αίσθηση

στον δυτικό κόσμο, καθώς έως τότε αντιμετώπιζε το λεγόμενο «ρωσικό εμβόλιο» τουλάχιστον με καχυποψία - και όχι αδικως. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς πως η Ρωσία είχε εγκρίνει το εμβόλιό της τον Αύγουστο και ξεκίνησε μαζικούς εμβολιασμούς πριν ακόμη ολοκληρωθούν οι δοκιμές για τον έλεγχο της ασφάλειας και της αποτελεσματικότητάς του.

Οι κλινικές δοκιμές του νέου εγχειρήματος θα πραγματοποιηθούν στη Ρωσία σε άτομα άνω των 18 ετών. Ρώσοι επιστήμονες εκτιμούν ότι ο συνδυασμός των δύο εμβολίων θα αυξήσει κατά πολύ την αποτελεσματικότητά τους.

«Η έδρα είναι πολυεπίπεδα σημαντική και αναδεικνύει τη σημασία της ανάγκης για παγκόσμιες συνεργασίες στην αντιμετώπιση της πανδημίας», δήλωσε τις ημέρες εκείνες ο κορυφαίος Έλληνας καθηγητής Πολιτικής της Υγείας του London School of Economics, **ΗΛΙΑΣ Μόσιαλος**.

Σύμφωνα με τον κ. Μόσιαλο, «η συνεργασία μιας μεγάλης δυτικής φαρμακευτικής εταιρείας και του ρωσικού ινστιτούτου επιστημονικών ερευνών υπογραμμίζει την πίεση να αναπτυχθεί ένα αποτελεσματικό πλάνο για την καταπολέμηση της πανδημίας που έχει σκοτώσει εκατομμύρια ανθρώπους».

Το μνημόνιο συνεργασίας υπεγράφη στις αρχές της περασμένης εβδομάδας, με τον Πρόεδρο **Βλαντιμίρ Πούτιν** να χαιρετίζει αυτή την προσπάθεια και να εκφράζει την ευχή να αποτελέσει την απαρχή μιας μακροχρόνιας και διευρυμένης συνεργασίας. Αλλωστε, η AstraZeneca επιχειρεί εδώ και χρόνια στη Ρωσία.

Αναμφισβήτητα τα φετινά Χριστούγεννα θα είναι διαφορετικά. Οι... μάγοι, όμως, με τα δώρα για μια ακόμη φορά είναι τρεις: Τα εμβόλια της Pfizer, της Moderna και της Οξφόρδης. Αυτό τονίζουν οι αναλυτές στο Λονδίνο, επισημαίνοντας για μία ακόμη φορά πως «η μόνη έξοδος από το σκοτεινό τούνελ της πανδημίας είναι ο όσο το δυνατόν πιο γρήγορος εμβολιασμός του πληθυσμού». Η Ρωσία με αυτό τον τρόπο κάνει ένα μεγάλο άνοιγμα στον δυτικό κόσμο.

η άποψη
του **ΜΑΚΗ ΤΣΙΠΡΑ***

*Νομικός

Εμβόλια και ενέσεις

Ο **ΝΕΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ** των ΗΠΑ εμβολιάστηκε δίνοντας το παράδειγμα για το τι πρέπει όλοι να κάνουν. Το ίδιο αναμένεται την προσεχή βδομάδα να γίνει και εδώ από τον πρωθυπουργό. Οι γηγέτες επιχειρούν να εκπέμψουν ένα μήνυμα αισιοδοξίας, ότι τον νέο χρόνο γυρίζουμε σελίδα και ότι θα απαλλαγούμε από τον κορωνοϊό. Μακάρι, για να ξεχάσουμε όσο πιο γρήγορα τις ημέρες πένθους αυτού του έτους, καθώς πήρε πάμπολλες ζωές συμπολιτών μας στο διάβα του. Πάντως, μελαγχολία και σκεπτικισμός συνεχίζουν να επικρατούν στην κοινωνία. Ολοι αναρωτιούνται πότε θα μπορέσουμε να απαλλαγούμε οριστικά από την απειλή του κορωνοϊού. Αρκετοί είναι αυτοί που εκτιμούν ότι, αν όχι ίδιο «μαύρο» περιβάλλον λόγω πολυαριθμής απώλειας συνανθρώπων μας, πάντως ένα «σκούρο γκρι» περιβάλλον λόγω διατήρησης αναστολής δραστηριοτήτων της κανονικής ζωής θα διατηρηθεί για πολύ ακόμα. Δεν είναι μάλιστα λίγοι αυτοί, έτσι όπως οικονομικά έχουν όλα διαλυθεί, που αναρωτιούνται, όταν τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης εν τέλει αρθούν, αν θα μπορέσουν να επανέλθουν σε μια ικα-

νοποιητική προς βιοπορισμό επαγγελματική ζωή. Ολα δείχνουν ότι αυτό δεν θα είναι εύκολο. Γι' αυτό, πέραν από χορήγηση εμβολίων, η κυβέρνηση πρέπει να προνοήσει να υπάρξουν και οικονομικές ενέσεις προς τόνωση όλων των επαγγελματιών στη χώρα. Διαφορετικά το τραύμα που θ' αφήσει ο κορωνοϊός στην κοινωνία θα γίνει ανεξίτηλο.

Χρειάζεται, λοιπόν, ιδιοφυής σχεδιασμός προς επανεκκίνηση της οικονομίας γενικά, αλλά και επαγγελματικών δραστηριοτήτων ειδικά. Πέραν, όμως, του προγράμματος «Εξοικονομώ» και κάποιων διευκολύνσεων προς χρονική μετάθεση της αποπληρωμής χρεών, τι άλλο για τη μεγαλύτερη μερίδα πολιτών αυτής της χώρας, ήτοι για την παραγωγική μεσαία τάξη της, έχει σχεδιαστεί; Δεν πρέπει να υπάρξει πρόνοια για οικονομική στήριξη της; Θλιμμένοι, φοβισμένοι, οργανωμένοι, απελπισμένοι για ό,τι αναμένεται να αντιμετωπίσουμε και τον επόμενο χρόνο είμαστε όλοι. Γι' αυτό, κύριοι της κυβέρνησης, καλό είναι να καταλάβετε ότι όσο χρειάζονται τα εμβόλια, τόσο θα χρειαστούν και τέτοιου τύπου ενέσεις!